

Všeobecné metodické usmernenie č. 4/2026 k podmienkam účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti podľa § 34 ods. 1 písm. a), písm. b) a písm. c), písm. g) zákona o verejnom obstarávaní

Jedným z nástrojov pre overenie spôsobilosti a odbornosti uchádzačov alebo záujemcov na relevantnom trhu a teda aj jedným z predpokladov pre následné úspešné plnenie predmetu zadávanej zákazky je stanovenie a splnenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní. Účelom inštitútu podmienok účasti je nastavenie pravidiel, ktoré umožňujú preskúmať spôsobilosť uchádzačov alebo záujemcov s cieľom umožniť súperenie o zákazku iba spôsobilým hospodárskym subjektom, u ktorých existuje predpoklad riadneho plnenia zákazky. Z tohto pohľadu predstavujú podmienky účasti eliminačné kritériá, ktoré v prípade ich nesplnenia zo strany uchádzačov alebo záujemcov rezultujú v ich vylúčení z verejného obstarávania.

Ustanovenie § 34 zákona o verejnom obstarávaní obsahuje taxatívne vymedzený rozsah podmienok na preukázanie technickej alebo odbornej spôsobilosti vo verejnom obstarávaní, pričom verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ má možnosť vybrať si jednu alebo niekoľko z vymedzených podmienok účasti uvedených v tomto ustanovení.

V súvislosti s preukazovaním splnenia podmienok účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti úrad dlhodobo vníma potrebu zodpovedania niektorých problematických otázok, ktoré sa opakujú v súvislosti s predkladaním a vyhodnocovaním dokladov, ktorými sa preukazuje splnenie podmienok účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti podľa § 34 zákona o verejnom obstarávaní, pričom najčastejšie používanými podmienkami účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti sú podmienky účasti podľa § 34 ods. 1 písm. a), písm. b) a písm. g) zákona o verejnom obstarávaní.

Cieľom tohto všeobecného metodického usmernenia je tak poskytnúť verejným obstarávateľom a obstarávateľom, ale aj záujemcom a uchádzačom, návod ako postupovať v prípade vzniku niektorých opakujúcich sa situácií pri určení alebo vyhodnotení predmetných podmienok účasti.

Podmienka účasti podľa § 34 ods. 1 písm. a) a písm. b) zákona o verejnom obstarávaní - referencie

Ako postupovať v prípade, ak referencia nebola verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom vystavená?

V prípade, ak má hospodársky subjekt záujem predložiť ponuku vo verejnom obstarávaní, v rámci ktorého verejný obstarávateľ v súťažnej dokumentácii požaduje preukázanie splnenia podmienok účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti podľa § 34 ods. 1 písm. a) a b) zákona o verejnom obstarávaní a nebola vystavená referencia (a v zmysle ustanovenia § 12 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní mala byť), úrad odporúča, aby záujemca alebo uchádzač

predložil okrem zoznamu dodaných tovarov alebo poskytnutých služieb, aj doklad preukazujúci, že plnenie prebehlo.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že referencie o dodaní tovarov alebo poskytnutí služieb (ak neboli verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom vyhotovené a mali byť) je možné nahradiť zoznamom dodaných tovarov a poskytnutých služieb, ktorý musí obsahovať zákonom o verejnom obstarávaní požadované náležitosti, t. j. ceny, lehoty dodania a odberateľov a tento zoznam bude doplnený o doklad, preukazujúci dodanie/poskytnutie plnenia.

V prípade zoznamu stavebných prác je nevyhotovenie referencie upravené priamo v ustanovení § 34 ods. 1 písm. b), bod 1 zákona o verejnom obstarávaní, podľa ktorého ak referencia nebola vyhotovená podľa § 12, dokladom môže byť aj vyhlásenie uchádzača alebo záujemcu o ich uskutočnení, doplnené dokladom, preukazujúcim ich uskutočnenie.

V prípade stavebných prác sa za doklad preukazujúci zrealizované plnenie považuje najmä preberací protokol. Napr. kópia právoplatného stavebného povolenia (ale aj zmluva o dielo, objednávka a podobne) nie je dostatočný dôkaz na preukázanie technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti, nakoľko z neho nevyplýva, že stavebné práce boli skutočne realizované.

Ak by záujemca alebo uchádzač spolu s ponukou nepredložil vyššie uvedený doklad preukazujúci naplnenie podmienky účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti podľa § 34 ods. 1 písm. a) a písm. b) zákona o verejnom obstarávaní, avšak v zozname, ktorý je súčasťou predloženej ponuky uviedol informáciu o takomto plnení, odporúčame verejnému obstarávateľovi, aby v tomto prípade vyzval za účelom overenia si splnenia podmienok účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti záujemcu alebo uchádzača na doplnenie predložených dokladov v súlade s § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní.

Úrad v súvislosti s uvedenou témou na záver odporúča, aby verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v súťažnej dokumentácii pre vylúčenie pochybností uviedol aké doklady má uchádzač alebo záujemca spolu s ponukou a zoznamom predložiť na preukázanie splnenia podmienok účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti v prípade, ak referencia nebola vyhotovená.

Je možné doplniť neúplný zoznam dodaných tovarov, služieb alebo stavebných prác aj o nové referencie?

S účinnosťou od 1. 7. 2026¹ je inštitút vysvetlenia dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti podľa § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní stanovený ako možnosť,

¹ zákon č. 100/2026 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov mení znenie ust. § 40 ods. 4 zákona nasledovne: „Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môže písomne požiadať uchádzača alebo záujemcu o vysvetlenie alebo doplnenie dokladov vrátane jednotného európskeho dokumentu, ak tieto slúžia výlučne na preukázanie splnenia podmienok účasti a nie sú predmetom hodnotenia ponúk, a ak tieto doklady chýbajú, sú neúplné alebo vykazujú nedostatky, pričom postupuje v súlade s princípmi rovnakého zaobchádzania a transparentnosti. Žiadosť obsahuje najmä označenie chýbajúceho dokladu alebo údajov alebo opis nejasností. Vysvetlením alebo doplnením možno preukázať aj skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na predkladanie ponúk alebo žiadostí o účasť, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v súťažných podkladoch neurčí inak; ak vysvetlenie alebo doplnenie spočíva v nahradení inej osoby, subdodávateľa, technikov, technických orgánov alebo osôb určených na plnenie zmluvy alebo koncesnej zmluvy alebo riadiacich zamestnancov, možno skutočnosti týkajúce sa novej osoby preukázať najneskôr ku dňu jej nahradenia. Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ neurčí dlhšiu lehotu, uchádzač alebo záujemca doručí vysvetlenie alebo doplnenie do

ktorá je na rozhodnutí verejného obstarávateľa/obstarávateľa. Úrad odporúča využiť inštitút vysvetľovania podľa § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní, ak ide o doplnenie, resp. vysvetlenie dokladov (napr. referencií) už obsiahnutých v ponuke uchádzača/ v žiadosti o účasť záujemcu, v prípade ak z takto predložených dokladov nie je možné posúdiť splnenie predmetnej podmienky účasti.

V prípade, ak by doklady pre účely splnenia podmienok účasti neboli predložené vôbec, alebo predložené doklady (napr. referencie) nespĺňajú minimálnu úroveň požadovanú verejným obstarávateľom/obstarávateľom, je využitie inštitútu vysvetľovania podľa § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní ponechaná na rozhodnutí verejného obstarávateľa/obstarávateľa, pričom musí postupovať v súlade s princípmi rovnakého zaobchádzania a transparentnosti (napr. ak požiada o doplnenie chýbajúcich dokladov vo vzťahu k jednému uchádzačovi/záujemcovi, využije tento inštitút aj v prípade iných záujemcov/uchádzačov, ktorí v ponuke nepredložili doklady preukazujúce splnenie podmienok účasti alebo ak požiada o vysvetlenie k už predloženým dokladom vo vzťahu k jednému uchádzačovi/záujemcovi, využije tento inštitút aj v prípade iných záujemcov/uchádzačov, ktorí v ponuke predložili doklady, z ktorých nemožno posúdiť ich platnosť alebo splnenie podmienky účasti).

Na základe vysvetlenia je tak možné dopĺňanie aj dokladov (napr. referencií), ktoré v ponuke absentujú, ak sa verejný obstarávateľ rozhodne uchádzača požiadať o ich predloženie v rámci inštitútu vysvetlenia podľa § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní.

Nakoľko vysvetlením alebo doplnením možno preukázať aj skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na predkladanie ponúk alebo žiadostí o účasť, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v súťažných podkladoch neurčí inak (napr. neurčí, že skutočnosti museli nastať ku dňu uplynutia lehoty na predkladanie ponúk), je možné na základe vysvetlenia/doplnenia akceptovať aj zmluvy/referencie, ktoré boli ukončené/vystavené v lehote predloženia vysvetlenia/doplnenia zo strany záujemcu/uchádzača.

Je možné akceptovať referenciu vedenú v evidencii referencií, ktorá nebola uvedená v ponuke?

Podľa § 40 ods. 5 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní pri vyhodnotení splnenia podmienok účasti uchádzačov alebo záujemcov, ktoré sa týkajú technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti podľa § 34 ods. 1 písm. a) alebo písm. b), zohľadniť referencie uchádzačov alebo záujemcov uvedené v evidencii referencií podľa § 12, ak takéto referencie ku dňu predloženia ponuky alebo žiadosti o účasť existujú a uchádzač alebo záujemca ich v ponuke alebo žiadosti o účasť identifikoval.

Z uvedeného vyplýva, že uchádzači alebo záujemcovia sú primárne povinní identifikovať referencie uvedené v evidencii referencií v ponuke/v žiadosti o účasť. Napriek uvedenému a s poukazom na účel informačného systému, ktorým je evidencia referencií, má úrad za to, že

a) dvoch pracovných dní odo dňa odoslania žiadosti, ak sa komunikácia uskutočňuje prostredníctvom elektronických prostriedkov,

b) piatich pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti, ak sa komunikácia uskutočňuje inak ako podľa písmena a). Postup zadávania zákazky a postup zadávania koncesie, pri ktorých bolo oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania, oznámenie použité ako výzva na súťaž alebo výzva na predkladanie ponúk odoslané na uverejnenie do 30. júna 2026 sa dokončia podľa predpisov účinných do 30. júna 2026.

aj keď uchádzač/záujemca neidentifikuje referencie z evidencie referencií v ponuke/žiadosti o účasť, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ má možnosť požiadať uchádzača, resp. záujemcu o vysvetlenie/doplnenie v súlade s § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní, pričom uchádzač/záujemca môže v rámci vysvetlenia poukázať na referencie zverejnené v evidencii referencií alebo aj iné referencie (napr. pre odberateľov, ktorí nemajú status verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa).

Aké sú možnosti vyjadrenia objemu požadovanej referencie?

Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ pri požadovaní preukázania splnenia podmienok účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti môže v súťažnej dokumentácii zvoliť aj iný spôsob vyjadrenia požadovaného plnenia, ktoré chce preukázať ako len stanovenie jeho finančnej hodnoty. Môže zvoliť napr. stanovenie preukázania minimálneho požadovaného množstva/objemu dodaného tovaru (napr. dodanie 10 000 ks počítačov), stavebných prác (napr. pokládka 1000 m² dlažby), resp. iné vyjadrenie, pričom musí zvoliť také kvalifikačné vyjadrenie, ktoré bude v rámci vyhodnotenia splnenia podmienok účasti schopný relevantne vyhodnotiť.

Je možné predĺžiť alebo skrátiť rozhodné obdobie, za ktoré je možné požadovať referencie?

Zákon o verejnom obstarávaní v ustanovení § 34 ods. 1 stanovuje rozhodné obdobie, za ktoré je možné požadovať referencie na tovary, služby (predchádzajúce tri roky) a referencie na stavebné práce (predchádzajúcich päť rokov).

Zároveň ustanovenie § 34 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní umožňuje verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi, ak je to potrebné na zaistenie primeranej úrovne hospodárskej súťaže, určiť dlhšiu dobu, ako je doba podľa odseku 1 písm. a) a b), pričom určenie dlhšieho rozhodného obdobia nie je potrebné osobitne odôvodňovať.

Zákon o verejnom obstarávaní však neumožňuje toto obdobie v prípade nadlimitných zákaziek skrátiť. V prípade podlimitných zákaziek a v súlade so všeobecným metodickým usmernením úradu č. 1/2025, ak verejný obstarávateľ neodkáže na ustanovenie § 34 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní, môže si určiť podmienky účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti aj iným spôsobom, môže si upraviť napr. kratšie referenčné obdobie, za predpokladu, že táto úprava je relevantná vo vzťahu k predmetu zákazky a je primeraná. Verejný obstarávateľ však musí dodržať princíp proporcionality a zároveň aj uniesť bremeno/riziko dokazovania v súvislosti s dodržaním tohto princípu.

Dávame do pozornosti, že s účinnosťou od 01.07.2026 vysvetlením alebo doplnením možno preukázať aj skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na predkladanie ponúk alebo žiadostí o účasť, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v súťažných podkladoch neurčí inak.

Uvedené znamená, že prostredníctvom inštitútu vysvetlenia uchádzač môže predložiť aj referencie, ktoré boli ukončené po lehote na predkladanie ponúk, ak nebude v súťažných podkladoch uvedené inak. V prípade, ak verejný obstarávateľ umožní predloženie referencie, ktorá bola ukončená po lehote na predkladanie ponúk, musí zachovať dodržanie základných princípov verejného obstarávania podľa § 10 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, najmä princípy nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania vo vzťahu ku všetkým uchádzačom, resp.

záujemcom. V takomto prípade môže uchádzač/záujemca predložiť referencie za obdobie uvedené v súťažných podkladoch (predchádzajúce tri/päť rokov od vyhlásenia verejného obstarávania, ak nebolo v súlade s § 34 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní určené dlhšie obdobie) až po obdobie dodania tovarov/prác/služieb, ktoré nastalo po uplynutí lehoty na predkladanie ponúk.

Ako sa posudzuje zmluva/referencia plnená skupinou dodávateľov?

V prípade, ak je uchádzačom skupina dodávateľov, preukazuje splnenie podmienok účasti vo verejnom obstarávaní týkajúcich sa technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti spoločne. Ak referenciu predkladá skupina dodávateľov za spoločne realizovanú zákazku a ponuku predkladá skupina dodávateľom v inom zložení ako skupina dodávateľov, ktorá realizovala referenčnú zákazku, je potrebné, aby každý člen skupiny dodávateľov preukázal splnenie podmienky účasti v rozsahu, v akom sa podieľal na realizácii referenčného plnenia.² Preukazovanie podielu plnenia teda nie je potrebné v prípade, ak skupina dodávateľov, ktorá predkladá ponuku, je identická ako skupina dodávateľov, ktorá realizovala referenčnú zákazku spoločne. Ak však ponuku predložil uchádzač samostatne a súčasťou jeho ponuky bola referencia, ktorá bola plnená skupinou dodávateľov, ktorej bol členom, je oprávnený do požadovaného finančného objemu alebo rozsahu započítať iba tú časť plnenia, ktorú realizoval práve on.

Je možné zo strany uchádzača alebo záujemcu vystaviť si „vlastnú“ referenciu?

Účelom požiadavky na predloženie zoznamu dodávok tovaru, poskytnutia služieb, uskutočnenia stavebných prác v predchádzajúcom období, je najmä preukázanie skutočnosti, či mal uchádzač alebo záujemca v posudzovanom období dostatočnú materiálnu a personálnu vybavenosť, či je spoľahlivý a technicky spôsobilý zrealizovať požadovaný predmet zákazky. Zároveň by v súvislosti s touto podmienkou účasti malo byť z predložených dokladov zrejmé, že uchádzač alebo záujemca bol schopný uspokojivým spôsobom splniť svoj záväzok, a teda je spoľahlivým subjektom pôsobiacim na trhu. V kontexte vyššie uvedeného má úrad za to, že odberateľom (príjemcom) sa teda má rozumieť iná osoba ako osoba samotného záujemcu/uchádzača. Použitie referencie vystavenej pre seba samého v procese verejného obstarávania nie je možné a verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ takúto referenciu neakceptuje.

Ak uchádzač/záujemca predloží zoznam referencií vo väčšom rozsahu ako bolo požadované, je verejný obstarávateľ povinný vyhodnotiť všetky predložené referencie?

V prípade, ak uchádzač alebo záujemca predloží za účelom preukázania splnenia podmienok účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti zoznam stavebných prác presahujúci požadovaný rozsah, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nie je povinný vykonať vyhodnotenie všetkých referencií uvedených v predloženom zozname. Za účelom preukázania splnenia podmienok účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti postačuje, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vyhodnotí referencie len v hodnote požadovanej v súťažnej dokumentácii, ak tieto

² dávame do pozornosti rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-387/142, najmä bod 65

referencie spĺňajú požadovanú minimálnu úroveň. Informácie o uvedenom postupe zároveň uvedie v zápisnici z vyhodnotenia ponúk, resp. z vyhodnotenia splnenia podmienok účasti.

Je možné, aby uchádzač uviedol v ponuke referenciu k zákazke, kde vystupoval v postavení subdodávateľa?

Záujemca/uchádzač môže preukazovať plnenie zákazky zmluvným vzťahom, v ktorom vystupoval ako nepriamy účastník zmluvy, resp. ako subdodávateľ vo vzťahu k verejnému obstarávateľovi/obstarávateľovi, resp. záujemca/uchádzač v tomto právnom vzťahu mal postavenie subdodávateľa, z čoho plynie záver, že potvrdenie vystavuje nie priamo odberateľ (verejný obstarávateľ/obstarávateľ), ale dodávateľ (úspešný uchádzač, ktorý využíva kapacity subdodávateľov). Paradoxne je tento dodávateľ (úspešný uchádzač) v dvojacom postavení – vo vzťahu k priamemu odberateľovi (verejný obstarávateľ/obstarávateľ) má postavenie dodávateľa, ale už voči svojmu subdodávateľovi má zase postavenie odberateľa.

Keďže odberateľom bol samotný úspešný uchádzač, ten by mal hodnotiť aj „mieru spokojnosti“ s realizovaným predmetom zmluvy, keďže v prípade stavebných prác ustanovenie § 34 ods. 1 písm. b), bod 2 vyžaduje potvrdenie odberateľa. Ak takýto doklad uchádzač nie je schopný predložiť, zákonná úprava pripúšťa predloženie vyhlásenia uchádzača o uskutočnení stavebných prác, ktoré je doplnené relevantným dokladom, ktoré preukazuje ich uskutočnenie alebo preukazuje zmluvný vzťah, na základe ktorého boli uskutočnené³.

Preukazovanie technickej alebo odbornej spôsobilosti inou osobou podľa § 34 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní

Podľa § 34 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní uchádzač alebo záujemca môže na preukázanie technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti využiť technické a odborné kapacity inej osoby, bez ohľadu na ich právny vzťah. V takomto prípade musí uchádzač alebo záujemca verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi preukázať, že pri plnení zmluvy alebo koncesnej zmluvy bude skutočne používať kapacity osoby, ktorej spôsobilosť využíva na preukázanie technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti. Skutočnosť podľa druhej vety preukazuje záujemca alebo uchádzač písomnou zmluvou uzavretou s osobou, ktorej technickými a odbornými kapacitami mieni preukázať svoju technickú spôsobilosť alebo odbornú spôsobilosť. Z písomnej zmluvy musí vyplývať záväzok osoby, že poskytne svoje kapacity počas celého trvania zmluvného vzťahu. Osoba, ktorej kapacity majú byť použité na preukázanie technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti, musí preukázať splnenie podmienok účasti týkajúcich sa osobného postavenia a nesmú u nej existovať dôvody na

³ Podľa § 34 ods. 1 písm. b) bod 2 ak odberateľom realizovaných stavebných prác bola iná osoba ako verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ, ten by mal potvrdiť „mieru spokojnosti“ s realizovanými stavebnými prácami. Na základe uvedeného referenciu teda môže vystaviť aj súkromná spoločnosť. Je potrebné však zdôrazniť, že je rozdiel medzi takouto „súkromnou referenciou“ a referenciou, ktorá je vystavená verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom podľa § 12 zákona o verejnom obstarávaní. **Referencia, ktorá je vystavená inou osobou, ako verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom síce z obsahového hľadiska predstavuje tiež istý druh referencie, ale zákon o verejnom obstarávaní pri vyhotovení nestanovuje presné formálne požiadavky, ako pri referenciách podľa § 12 a takáto referencia sa nezverejňuje ani v evidenciách referencií.**

vylúčenie podľa § 40 ods. 6 písm. a) až g) a ods. 7; oprávnenie dodávať tovar, uskutočňovať stavebné práce, alebo poskytovať službu preukazuje vo vzťahu k tej časti predmetu zákazky alebo koncesie, na ktorú boli kapacity záujemcovi alebo uchádzačovi poskytnuté. Ak ide o požiadavku súvisiacu so vzdelaním, odbornou kvalifikáciou alebo relevantnými odbornými skúsenosťami najmä podľa odseku 1 písm. g), uchádzač alebo zájemca môže využiť kapacity inej osoby len, ak táto bude reálne vykonávať stavebné práce alebo služby, na ktoré sa kapacity vyžadujú. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môže u osoby, ktorej kapacity majú byť použité na preukázanie technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti, hodnotiť existenciu dôvodov na vylúčenie podľa § 40 ods. 8.

Je iná/tretia osoba vždy aj subdodávateľom?

Ak uchádzač, resp. zájemca preukazuje technickú alebo odbornú spôsobilosť v zákazke napr. prostredníctvom predchádzajúcich skúseností (referencií) inej osoby, nemalo by ísť len o formálne dokladovanie splnenia podmienok účasti, ale je nevyhnutné, aby ten, kto sa využitia tretích osôb dovoľáva aj preukázal, že uvedenými kapacitami bude aj reálne disponovať, čo musí byť predmetom písomnej zmluvy uzavretej s osobou, ktorej technickými a odbornými kapacitami mieni preukázať svoju technickú spôsobilosť alebo odbornú spôsobilosť.

Pri inej/tretej osobe musí ísť o skutočné (nie formálne) poskytnutie kapacít z čoho vyplýva, že iná/tretia osoba sa následne (v čase realizácie zákazky) má reálne podieľať na plnení časti zákazky prostredníctvom poskytnutia svojich kapacít, čím sa stáva subdodávateľom podľa § 2 ods. 5 písm. e) zákona o verejnom obstarávaní.

V uvedenej súvislosti úrad dáva do pozornosti osobitosti posudzovania vyššie uvedenej otázky v prípade podmienky účasti podľa § 34 ods. 1 písm. j) zákona o verejnom obstarávaní (údaje o strojom, prevádzkovom alebo technickom vybavení).

V prípade, ak uchádzač potrebným strojovým/technickým/prevádzkovým vybavením (ďalej len „strojové vybavenie“) disponoval už pred vyhlásením verejného obstarávania alebo, ak by daným strojovým vybavením disponoval bez ohľadu na to, či by ho potreboval na preukázanie splnenia podmienky účasti v danom procese verejného obstarávania, pretože predmetné strojové vybavenie využíva na svoju bežnú podnikateľskú činnosť (za tým účelom má aj odborne spôsobilých zamestnancov, ktorí príslušné strojové vybavenie obsluhujú), nejde o využívanie kapacít tretej osoby podľa § 34 ods. 3 zákona za účelom preukázania splnenia podmienky účasti týkajúcej sa technickej alebo odbornej spôsobilosti podľa § 34 ods. 1 písm. j) zákona, ale o predloženie dokladu o vlastných kapacitách uchádzača (nájomná zmluva), ktorým uchádzač/zájemca priamo preukazuje splnenie podmienky účasti týkajúcej sa technickej alebo odbornej spôsobilosti podľa § 34 ods. 1 písm. j) zákona o verejnom obstarávaní.

Ak by si uchádzač zmluvne zabezpečil potrebné strojové vybavenie výlučne na účel, resp. potreby konkrétnej zákazky, stáva sa poskytovateľ strojového vybavenia tzv. inou/treťou osobou podľa ust. § 34 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní. V prípade, ak by spolu so strojovým vybavením boli uchádzačovi poskytnuté aj kapacity v podobne odbornej obsluhy príslušného vybavenia, stáva sa iná/tretia osoba zároveň aj subdodávateľom.

V takom prípade vzniká uchádzačovi povinnosť uviesť takúto inú/tretiu osobu aj ako subdodávateľa v súlade s § 41 ods. 1 písm. a) a § 41 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní.

Ak napriek deklarovaniu preukazovania podmienok účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti prostredníctvom iných/tretích osôb uchádzač v ponuke neuvedie tieto iné/tretie osoby v zozname subdodávateľov, ktorý bol ako súčasť ponuky vyžadovaný v podľa ustanovenia § 41 ods. 1 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ uplatní žiadosť o vysvetlenie podľa § 53 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní, pričom doplnenie iných/tretích osôb do zoznamu subdodávateľov nie je interpretované ako zmena ponuky.

Ako sa postupuje v prípade nahradenia inej osoby?

V uvedenej súvislosti dáva úrad do pozornosti, že v prípade, ak uchádzač alebo záujemca preukazuje technickú alebo odbornú spôsobilosť prostredníctvom inej osoby a iná osoba nespĺňa podmienky účasti týkajúce sa osobného postavenia a existujú u nej dôvody na vylúčenie podľa § 40 ods. 6 písm. a) až h) alebo ods. 7 zákona o verejnom obstarávaní, verejný obstarávateľ v zmysle § 40 ods. 5 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní požiada uchádzača o nahradenie inej osoby v lehote nie kratšej ako 5 pracovných dní.

V prípade podľa § 40 ods. 5 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní, t.j. v prípade nahradenia tretej/inej osoby má verejný obstarávateľ a obstarávateľ uznať aj také nahradenie, kde uchádzač po výzve nepredloží novú tretiu osobu, ktorá by spĺňala určené požiadavky namiesto pôvodnej tretej osoby, ale preukáže určené požiadavky svojimi vlastnými kapacitami/zdrojmi. Ak sám uchádzač spĺňa požadované podmienky účasti ale z nejakého dôvodu sa rozhodol preukazovať ich treťou osobou, ktorá ich však v konečnom dôsledku nespĺňa, bolo by neproporčné neumožniť mu zotrvať v súťaži, ak ako náhradu ponúkne svoje vlastné kapacity, ktorými rozsah požiadaviek spĺňa.

Zákon o verejnom obstarávaní nevylučuje ani situáciu tzv. „čiastočného“ nahradenia. Ak uchádzač na splnenie viacerých podmienok účasti podľa § 33 a § 34 použije zdroje, či kapacity jednej inej/tretej osoby a táto by jednu alebo niektoré z požadovaných podmienok účasti, na ktoré poskytuje svoje zdroje, či kapacity nespĺňala, verejný obstarávateľ môže požadovať od uchádzača nahradenie tejto inej osoby len vo vzťahu k týmto podmienkam účasti, tzn. nahradenie inej osoby len pre časť, pre ktorú nespĺňa požadované podmienky účasti a jej následné ponechanie za časť, kde podmienky účasti spĺňala.

Dávame do pozornosti, že s účinnosťou od 01.07.2026 vysvetlením alebo doplnením možno preukázať aj skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na predkladanie ponúk alebo žiadostí o účasť, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v súťažných podkladoch neurčí inak; ak vysvetlenie alebo doplnenie spočíva v nahradení inej osoby, subdodávateľa, technikov, technických orgánov alebo osôb určených na plnenie zmluvy alebo koncesnej zmluvy alebo riadiacich zamestnancov, možno skutočnosti týkajúce sa novej osoby preukázať najneskôr ku dňu jej nahradenia.

Úrad upozorňuje, že využitie inštitútu nahradenia inej osoby nie je možné aplikovať opakovane. Verejný obstarávateľ môže k jeho použitiu pristúpiť jedenkrát a ak aj napriek nahradeniu „nová“ iná osoba nebude spĺňať podmienky účasti týkajúce sa osobného postavenia alebo bude

existovať niektorý dôvod na vylúčenie podľa § 40 ods. 6 písm. a) až h) a ods. 7 zákona o verejnom obstarávaní, verejný obstarávateľ uchádzača alebo záujemcu vylúči⁴.

Ako postupuje verejný obstarávateľ v prípade, ak súčasťou ponuky nie je písomná zmluva s inou/tretou osobou?

Ak uchádzač alebo záujemca nepredložil spolu s ponukou, v ktorej deklaruje preukazovanie splnenia podmienok účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti inou/tretou osobou podľa § 34 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní zmluvu s touto osobou, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ môže vyzvať uchádzača na jej doplnenie v súlade s ust. § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní. Vysvetlením alebo doplnením možno preukázať aj skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na predkladanie ponúk alebo žiadostí o účasť, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ v súťažných podkladoch neurčí inak.

Je možné zo strany uchádzača predkladať referencie majetkovo prepojenej spoločnosti?

- Možnosť použitia referencie materskej spoločnosti

Dcérska spoločnosť môže referencie svojej materskej spoločnosti použiť pri preukazovaní splnenia podmienok účasti týkajúcich sa technickej alebo odbornej spôsobilosti za podmienok podľa ustanovenia § 34 ods. 3 zákona, t. j. materská spoločnosť by vystupovala ako iná/tretia osoba.

- Možnosť použitia referencie inej personálne prepojenej osoby

Fyzická osoba, ktorá sa v „pôvodnej“ právnickej osobe podieľala na plnení, resp. ňou zriadená nová právnická osoba nemá právny titul na preukazovanie sa predmetnou referenciou do budúcnosti. Možnosť preukazovať sa vydanou referenciou by mohol iný subjekt ako ten, ktorému bola referencia vydaná napr. v prípade predaja podniku, resp. jeho časti, ak sa v zmluve, ktorej predmetom je úprava prechodu práv k podniku, resp. jeho časti (záväzkové, vlastnícke, obchodné tajomstvo, know-how) zmluvné strany dohodnú, že (vybrané, resp. všetky) práva a povinnosti zo všetkých zmluvných vzťahov prechádzajú do dispozičného oprávnenia kupujúceho a bude sa s nimi môcť v budúcnosti preukazovať v zmluve určený subjekt⁵.

⁴ pozri bližšie rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu 2Sfk/50/2023 v spojení s rozhodnutím Rady úradu 10875-9000/2018

⁵ V súvislosti s uvedenou problematikou úrad dáva do pozornosti bod 117 rozhodnutia č. 17721-9000/2023, 17722-9000/2023, v ktorých úrad bližšie špecifikoval požiadavky, za ktorých sa môže hospodársky subjekt domáhať uznania referencie v prípade predaja časti podniku. Úrad v predmetnom rozhodnutí konštatoval, že „rozhodovacej praxe a metodickéj činnosti úradu teda vyplýva záver, že referencia ako nástroj preukazovania technickej a odbornej spôsobilosti má primárne slúžiť subjektu, ktorý predmetnú zákazku aj realizoval a až sekundárne subjektu, ktorý náležite preukáže, že mu referencia v čase preukazovania patrí, a to napríklad na základe predaja (prevodu) časti podniku a prechodu všetkých kapacít realizujúcich zákazku. Uvedené si však vyžaduje náležité preskúmanie a preukázanie tejto skutočnosti zo strany subjektu, ktorý sa prechodu referencie dožaduje. Takéto posudzovanie sa však musí vykonať v konkrétnom verejnom obstarávaní, v ktorom sa referencia právneho predchodcu (predávajúceho podnik alebo jeho časť) použije právnym nástupcom (kupujúcim). Ďalej úrad dáva do pozornosti aj bod 119 predmetného rozhodnutia, podľa ktorého sa nie je možné predajom podniku zbaviť negatívnych referencií.

Podmienka účasti podľa § 34 ods. 1 písm. c) a písm. g) zákona o verejnom obstarávaní - experti

Podľa § 34 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní technická spôsobilosť alebo odborná spôsobilosť sa preukazuje podľa druhu, množstva, dôležitosti alebo využitia dodávky tovaru, stavebných prác alebo služieb ak ide o stavebné práce alebo služby, údajmi o technikoch alebo technických orgánoch, najmä tých, ktorí sú zodpovední za kontrolu kvality bez ohľadu na to, v akom zmluvnom vzťahu sú k uchádzačovi alebo záujemcovi; ak ide o zákazku na stavebné práce, tých, na ktorých sa môže uchádzač alebo záujemca obrátiť so žiadosťou o vykonanie týchto prác.

Podľa § 34 ods. 1 písm. g) zákona o verejnom obstarávaní technická spôsobilosť alebo odborná spôsobilosť sa preukazuje podľa druhu, množstva, dôležitosti alebo využitia dodávky tovaru, stavebných prác alebo služieb ak ide o stavebné práce alebo služby, údajmi o vzdelaní a odbornej praxi alebo o odbornej kvalifikácii osôb určených na plnenie zmluvy alebo koncesnej zmluvy alebo riadiacich zamestnancov, ak nie sú kritériom na vyhodnotenie ponúk.

Je na rozhodnutí uchádzača, či sa splnenie podmienky účasti podľa § 34 ods. 1 písm. c) alebo písm. g) zákona o verejnom obstarávaní rozhodne preukázať svojimi internými kapacitami alebo kapacitami inej osoby (bez ohľadu na ich právny vzťah).

Pokiaľ sa uchádzač rozhodne využiť svoje interné kapacity, splnenie podmienky účasti týkajúcej sa odbornej spôsobilosti podľa ustanovenia § 34 ods. 1 písm. c) alebo písm. g) zákona o verejnom obstarávaní môže preukázať pracovnoprávnym alebo obdobným pracovným vzťahom s fyzickou osobou, ktorá spĺňa odborné predpoklady.

Zákonník práce umožňuje zamestnávateľovi okrem pracovného pomeru uzatvoriť s fyzickou osobou aj osobitné dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru (§ 223 - 228a Zákonníka práce). Zamestnávateľ môže na plnenie svojich úloh alebo na zabezpečenie svojich potrieb výnimočne uzatvárať s fyzickými osobami dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, ak ide o prácu, ktorá je vymedzená výsledkom alebo ak ide o príležitostnú činnosť vymedzenú druhom práce. Tieto dohody majú charakter pracovnoprávneho vzťahu a v týchto prípadoch ide o vlastné kapacity uchádzača/záujemcu.

Je možné určiť požiadavky na expertov ako podmienku účasti a aj ako kritérium na vyhodnotenie ponúk?

Verejný obstarávateľ môže v jednom postupe verejného obstarávania požadovať expertov za účelom preukázania splnenia podmienok účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti podľa § 34 ods. 1 písm. g) zákona o verejnom obstarávaní a zároveň aj ako kritérium na vyhodnotenie ponúk, avšak iba v prípade, ak verejný obstarávateľ nehodnotí (neboduje) expertov v rámci kritérií na vyhodnotenie ponúk za minimálnu úroveň štandardov, ktorú stanovil za účelom preukázania splnenia podmienok účasti týkajúcej sa technickej alebo odbornej spôsobilosti podľa § 34 ods. 1 písm. g) zákona o verejnom obstarávaní.

Príklad: Minimálna úroveň štandardov v rámci podmienky účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti bola stanovená v prípade experta č. 1 na minimálne 2 roky. V rámci kritérií na vyhodnotenie ponúk sa môžu body prideliť za splnenie požiadaviek nad rámec minimálnych štandardov, napr. za preukázanie min. 3-ročnej praxe a pod. Ak by uchádzač deklaroval v ponuke experta, ktorý má „iba“ 2-ročnú prax, spĺňa podmienku účasti, ale za splnenie tohto minimálneho štandardu nezískava žiadne body v rámci kritéria na vyhodnotenie ponúk.

Je možné experta meniť počas trvania zmluvy?

Proces verejného obstarávania sa završuje uzatvorením zmluvy. Je nevyhnutné, aby verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ do zmluvy ako výsledku tohto procesu premietol osobu – experta, ako aj minimálne štandardy, ktoré musí expert spĺňať. Zmluva by mala ďalej obsahovať aj úpravu prípadného mechanizmu zmeny/výmeny experta, pričom musí byť zrejmé, že „nový“ expert musí spĺňať minimálnu požadovanú úroveň nastavenú v rámci podmienok účasti. V prípade „kvality tímu expertov“ určenej ako kritérium na vyhodnotenie ponúk musí „nový“ expert spĺňať takú úroveň, ktorá zodpovedá počtu bodov, pridelených uchádzačovi v rámci vyhodnotenia predmetného kritéria na vyhodnotenie ponúk.

Pokiaľ ide o hodnotenie časového aspektu posudzovaných skutočností má úrad za to, že je možné posudzovať požadovaný časový úsek preukazujúci napr. dĺžku praxe alebo skúsenosti od vyhlásenia verejného obstarávania alebo k momentu výmeny experta⁶.

Príklad: Verejný obstarávateľ zadával zákazku s trvaním 4 roky a požadoval minimálne 5 ročnú prax experta. Úspešný uchádzač ako dodávateľ dva roky po ukončení verejného obstarávania a počas trvania zmluvy mení experta. Toho je možné akceptovať, ak „nový“ expert spĺňa ku dňu výmeny požiadavku na 5 ročnú prax, aj napriek tomu, že ku dňu vyhlásenia verejného obstarávania ju nespĺňal.

Je možné požadovať potvrdenie praktických skúseností experta od odberateľov?

Je potrebné si uvedomiť, že potreba zabezpečiť potvrdenie subjektu odlišného od uchádzača/záujemcu, ktorý navyše ani nie je povinný takéto potvrdenie vystaviť, uchádzačovi/záujemcovi objektívne sťažuje preukázanie splnenia podmienok účasti. Požiadavky, ktoré verejní obstarávatelia v tejto súvislosti určia, pritom musia byť primerané, nesmú ísť nad rámec toho, čo je na zabezpečenie sledovaného účelu potrebné, nesmú uchádzačom komplikovať preukázanie splnenia podmienok účasti (napr. spôsobom opísaným v rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-46/15) a samozrejme, nesmú nikoho zvyhodňovať alebo znevýhodňovať v porovnaní s ostatnými subjektami v rovnakom postavení⁷. Vyžadovať v rámci súťažných podkladov/výzvy na predkladanie ponúk potvrdenie od odberateľov v prípade praktických skúseností expertov je nad rámec taxatívneho znenia ustanovenia § 34 ods. 1 písm. c) a písm. g) zákona o verejnom obstarávaní a nie je možné, predmetné podmienky účasti sa preukazujú spravidla životopisom, prípadne predložením požadovaného certifikátu vystaveného danému expertovi.

⁶ úrad sa uvedenej problematike bližšie venoval v [metodickom usmernení č. 7946-5000/2025](#)

⁷ k taxatívnosti ust. § 34 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní pozri napr. rozhodnutie predsedu úradu 14138-P/2022

Je nevyhnutné, aby bol životopis experta podpísaný?

Ustanovenie § 34 ods. 1 písm. c) alebo písm. g) zákona o verejnom obstarávaní nestanovuje, aby údaje o vzdelaní, odbornej praxi alebo odbornej kvalifikácii boli podpísané dotknutým odborníkom. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ tak v procese hodnotenia akceptuje a vyhodnocuje údaje zo životopisu aj v prípade, že životopis nie je expertom podpísaný.

Verejný obstarávateľ však môže v súťažnej dokumentácii požadovať predloženie podpísaných životopisov. V takom prípade vyhodnocuje údaje len z podpísaných životopisov. Ak sú v takomto prípade v ponuke, resp. v žiadosti o účasť predložené životopisy, ktoré nie sú expertom podpísané, verejný obstarávateľ požiada o predloženie podpísaných životopisov prostredníctvom žiadosti o vysvetlenie, resp. doplnenie predložených dokladov.

Ako sa postupuje, ak vyžadujem predloženie certifikátu u experta?

V prípade, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ požaduje na preukázanie splnenia podmienok účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti od uchádzačov, resp. záujemcov predloženie certifikátu daného experta, je povinný umožniť aj predloženie ekvivalentného dokladu. Je dôležité, aby verejný obstarávateľ v súťažnej dokumentácii vymedzil, aké certifikáty alebo kombinácie certifikátov bude považovať za ekvivalentné vo vzťahu k primárnemu certifikátu, napr. ich exaktným pomenovaním alebo aj negatívnym vymedzením, t. j. uvedením certifikátov, ktoré nebude považovať za ekvivalentné, alebo vymedzením oblasti/rozsahu certifikácie, ktorú má prípadný ekvivalent spĺňať.

V prípade, ak by verejný obstarávateľ nestanovil žiadne pravidlo viažuce sa k ekvivalentnosti certifikátov vo vzťahu k primárne vyžadovanému certifikátu, nemožno až následne v rámci procesu hodnotenia založiť vylúčenie uchádzača na tom, že ním predložený ekvivalentný certifikát nepokrýva niektoré oblasti, ktoré pokrýva primárne vyžadovaný certifikát.⁸

Je možné na žiadosť o vysvetlenie, ktoré sa týka technickej alebo odbornej spôsobilosti experta reagovať zo strany uchádzača výmenou experta?

Zákon o verejnom obstarávaní pripúšťa aj nahradenie experta v súlade s § 40 ods. 5 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní. Využitie inštitútu nahradenia nie je možné aplikovať opakovane. Verejný obstarávateľ môže k jeho použitiu pristúpiť jedenkrát.

Úrad dáva do pozornosti, že v prípade, ak verejný obstarávateľ požiada uchádzača o vysvetlenie týkajúce sa splnenia podmienok účasti za experta, je možné, aby uchádzač ako odpoveď na žiadosť o vysvetlenie priamo nahradil pôvodného experta novým expertom, ak existuje dôvod na nahradenie pôvodného experta v zmysle § 40 ods. 5 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní. Skutočnosti týkajúce sa novej osoby možno preukázať najneskôr ku dňu jej nahradenia.

V kontexte znenia § 40 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní, účinného od 01.07.2026, nie je vylúčená ani situácia, kedy v rámci inštitútu vysvetľovania uchádzač, resp. záujemca predloží

⁸ pozri bližšie rozhodnutie predsedu úradu sp. zn. 17330-9000/2024

niektorý z dokladov, ktoré preukazujú skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na predkladanie ponúk alebo žiadostí o účasť, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ vo vzťahu k ich predkladaniu v súťažných podkladoch neurčí inak. Týmto postupom môže dôjsť k odpadnutiu dôvodov na nahradenie podľa § 40 ods. 5 písm. b) zákona o verejnom obstarávaní (napr. daný expert mal obnovenú platnosť certifikátu).